

London, október 31. A kommunisták, bár óriási propagandát fejtettek ki, borzalmasan felsültek a választáson, mert csak egyetlen egy jelöltjüket választották meg. A kommunistákat így csak a hindu *Sakeatvals* fogja képviselni az alsóházban.

Páris, október 31. A *L'Oeuvre* londoni tudósítója az egyik konzervatív vezérhez azt a kérdést intézte, hogy az angol választásoknak milyen következménye lehet a Franciaországgal való viszony tekintetében. A konzervatív párt-

vezér ezt válaszolta:

— Azt hiszik talán Franciaországban, hogy Poincaré konzervatív volt. Poincaré ridegen visszautasította Bonar Law jóvátételi indítványait, Poincaré a Ruhr-kérdés miatt szakított Angliával. Poincaré aláírta a konzervatív kabinet helyzetét. Én azt remélem, — mondotta — hogy mi jobban meg fogjuk érteni magunkat a francia radikálisokkal, mint annakidején Poincaréval.

A Tömörkény-szobortól a Tömörkény-emléktábláig.

Szeged, október 31. (Saját tudósítónktól.) Megírta a *Szeged*, hogy a Stefánia-kioszk bérbeadásával kapcsolatban felmerült a Tömörkény-szobor terve is. Az a vendéglős ugyanis, aki a kioszkból Tömörkény-csárdát csinálna, ha megkapná a várostól a bérletét, bejelentette a városnak, hogy saját költségén elkészítteti egy fiatal szegedi szobrásszal Tömörkény István szobrát és azt felállítja majd a csárda előtt. A tanács nem igen örvendezett az ajánlaton és ettől függetlenül hozta meg határozatát, kimondva, hogy a kioszk bérletére árlejtsést hirdet és a szoborajánlatot külön fogja értékelni a versenytárgyaláson.

A tanács óvatosságának minden bizonnyal az az 1917-ben hozott közgyűlési határozat az oka, amely kimondja, hogy Tömörkény István emlékéül szoborral és márványemléktáblával kívánja megörökíteni a város közönsége. A közgyűlés a szobor helyét a Rudolf-tér múzeum előtti részén jelölte ki, a márványtábla pedig — a határozat szerint — a Somogyi-könyvtár olvasótermének falába kerül és Tömörkénynek, mint múzeumigazgatónak az emlékéül örökíti meg. A szobor elkészítésére a mai gazdasági

viszonyok között nem gondolhat a város, mert egy olyan szobor, amely méltó Tömörkény emlékéhez, milliárdokba kerülne. (A Tömörkény-csárda, Tömörkény-szobor, amelyre tízmillió koronát szánt az érdemes kocsmáros — ami egyébként öszinte dicséretet érdemel — semmi esetre sem pótolhatja azt a szobrot, amelyet a város közönségétől vár Tömörkény emléke.)

Móra Ferenc, a múzeum és a könyvtár igazgatója körülbelül egy hónappal ezelőtt bevágyt intézte a város tanácsához a Tömörkény-tábla ügyében. Kifejtette, hogy ha a szobor-terv megvalósítása egyelőre lehetetlen is, a márványtábla elkészítésének komoly akadályai már nem lehetnek. A tanács utasította is a mérnökséget, hogy Móra Ferenc és Gaál Endre kultúratanácsnok meghallgatása után készítse el az emléktábla tervét és tegyen előterjesztést annak megvalósítására. Móra Ferenc el is juttatta már Sebestyén Károly múzeumőr által készített tervvázlatokat a mérnöki hivatalhoz, de ezzel megrekedt a dolog. Hogy mikor lesz a tervvázlatból emléktábla a Somogyi könyvtár olvasótermének falán, az a jövő és a mérnöki hivatal, esetleg a kultúrügyosztály tiika.

Egyetemi tanárok, írók, művészek, szakemberek tartanak előadásokat a szegedi munkásságnak.

Szeged, október 31. (Saját tudósítónktól.) Nem ismeretlen a nagyközönség és a munkásság előtt az a szépen fejlődő és nagyfontosságú akció, amelyet Szegeden néhány év óta meghonosított a szegedi szakszervezeti bizottság. A bizottság ugyanis minden évben az őszi és a téli hónapokban nyilvános tudományos ismeretterjesztő előadásokat szokott rendezni a munkásság kulturális nevelése és haladása érdekében. Az előadás-sorozatokat iránt a múltban is nagy érdeklődés nyilvánult meg a társadalom legkülönbözőbb rétegeiben, amit mi sem bizonyít jobban, minthogy a nagyjelentőségű cél érdekében az előadók a legkülönbözőbb rétegekből és osztályokból sereglenek össze.

Ez a nagyjelentőségű és egyre fejlődő kulturális akció az idén nemcsak jelentős fejlődéshez ért el, hanem jelentős eredményekkel is gazdagodott.

A munkáselőadásokkal kapcsolatban Szegeden ugyanis olyant sikerült elérni, ami szinte egészen példa nélkül áll Magyarországon. A kulturális, tudományos előadás-sorozatba ugyanis belekapcsolódott a szegedi *Ferenc József-tudománygyűlem tandri kara is.* Az egyetem kanári kara méltányolta és értékelni tudta, hogy mit jelent a munkásságnak kulturális szükséglete és tudomány szeretete és ezért a jelentős tudósokból álló tanári kar tizenöt tagjával vesz részt az előadóciklusban.

Előadások megtartására eddig a következő tudósok, egyetemi tanárok, írók, művészek és szakemberek vállalkoztak:

Dr. Banner János, Baróthy József, dr. Buday Árpád, dr. Buza László, Breuer Imre, Bujár

Károly, dr. Eisner Manó, dr. Espersit János, dr. Farkas Béla, dr. Gelei József, dr. Györffy István, dr. Hadr Alfréd, dr. Horger Antal, dr. Huszty József, Juhász Gyula, dr. Kaufmann J., dr. Kállai Emil, dr. Kiss Árpád, Kogutovicz Károly, dr. Kossutány Ignác, dr. Kovács Ferenc, dr. Landesberg Jenő, Lengyel Vilma, Lengyel Vilmos, dr. Mecser József, Móra Ferenc, Raffay László, Rohonyi Gyula, dr. Rappaport S., dr. Szekerke Lajos, dr. Szentpétery Zsigmond, dr. Székely Tibor, Tardos Taussig Ármán, Tóth István Jenő, dr. Tonelli Sándor, dr. Vág Sándor, Valentiny Ágoston, Wagner Adolf.

Ezeket kívül Budapesti: dr. Czako Ambró, Kolacskovszky Lajos, Stronfeld Aurél, dr. Supka Géza és dr. Vámbéry Rusztem.

Az előadások értékes és szélesebb érdeklődésre számot tartó sorozatát november 7-én este dr. Tonelli Sándor kezdi meg; november 11-én pedig Juhász Gyula folytatja, aki Anatole Franceról fog előadást tartani. Az előadásokat hetenként kétszer, kedden és pénteken este 7-től fél 9-ig a Munkásotthonban, illetve a kereskedelmi iskola legnagyobb termében tartják meg és mindenki belépti díj nélkül hallgathat meg minden előadást.

Az előadóciklus keretében januárban egy nagyobb szabású Ady-matinét rendeznek — valószínűleg a városi színházban — a szegedi Munkásotthon építési alapjának javára.

A munkásság kulturális törekvéseit a többi társadalmi osztályok is a legnagyobb érdeklődéssel kísérik és általános érdek, hogy mindenki a maga módján a törekvések megvalósításában résztvegyen. Mindenesetre igen örvendetes, hogy Szeged dolgozó tudományos társadalmi harmonikus együttműködésben rojja le adóját a munkásság célkitűzéseiben.

A washingtoni és londoni követség.

Budapest, október 31. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) Annak idején közöltük, hogy a diplomáciai körben bizonyos változások fognak történni. A legutóbbi napokban az a hír terjedt el, hogy gróf Széchenyi László washingtoni követünket is visszahívják. Ennek okául azt hozzák fel, hogy gróf Széchenyinek erélyes közbelépéssel alkalma lett volna megakadályozni Károlyi Mihályné amerikai felolvasását. A Szeged munkatársa illetékes helyről azonban arról értesült, hogy ezek a hírek teljesen alaptalanok, mert Széchenyi gróf nem léphetett fel erélyesen a felolvasások betiltása miatt, különösképpen nem mutathatótt erélyes magatartást ebben az ügyben azzal az állammal — Washingtonnal — szemben, ahol velünk magyarokkal szimpatizálnak. Ismeretes, hogy Szapáry gróf londoni követünk már visszaiért Londonból. Helyét bukaresti követünk: Rubido Zichy István báró foglalja el. A kormányzó ezt tartalmazó kérése a legközelebbi napokban már meg is fog jelenni.

Véges-végig becsület.

Írta: Móra Ferenc.

Ezt a történetet úgy adom, ahogy vettem. El semmi esetre se veszek belőle, legföljebb hozzátesszek. Persze nehéz elhinni, hogy ilyen tökéletes ember is van még a mai világban, aki inkább a magából ad, minthogy a másébol elvenne, — de hát hiszen lesznek itt még ennél hihetlenebb dolgok is, csak tessék kívánni.

Itt van például mindjárt az, hogy a történet hőse egy olyan fiatal bankár, aki Ciceroval szokott feküdni és Kant Immánuellel ébredni. Ez nagyon szokatlan dolog még öreg bankároknál is, holott azok is rendelkeznek némi filozófiával. Persze olyan is az. Rendszertelen és elméleti megalapozottság nélkül való. A mi bankárunk még az emberismeretet is könyvből tanulja. Le Bon vezette be a tömeglélek tiikaiba és nagyon komolyan vette a pszichoanalízist akkor is, mikor az már zsurtémának is megbukott.

Elég az hozzá, hogy a mi bankárunk Scipio Sighele-ből, a híres olasz kriminál-pszichológusból azt tanulta ki, hogy azok a legbecsületesebb emberek, akik már megvezekeltek valamely bűnűrt, mert azok a kísértéseknek sokkal hősiesebben tudnak ellenállni, mint azok, akik még nincsenek megedzve. Ez eddig csak elmélet, még pedig nem is egészen új elmélet, mert hiszen, hogy tovább ne menjünk, Magyarországon már a Rózsa Sándor idejében is tudták, hogy „betyárból lesz a legjobb pandur”. (Illetve modern stílusban: a kormány választási főnökekből lesz a legjobb puccsvezér.) A mi bankárunknak az a nagy érdeme, hogy a kapitalizmus terén gyakorlatilag ő próbálta ki elsőnek ezt az igazságot.

Egészen alulról kezdte a reformot. Olyan betörőt fogadott fel bankszolgának, aki okmányokkal igazolta, hogy három évig mélyedt magába a szegedi Csillagban.

— És biztos az, János, hogy maga még nem felejtette el a régi mesterségét? — faggatta a bankár az új alkalmazottat.

— Szent embőr löttem ott, kéröm, — felelte lesütött szemmel a János. — Nazarénusokkal voltam lecsukva.

Rendkívül erkölcsnemesítő hatása lehet a Csillagnak, mert János a legkeményebb próbákat is megállta. Szivart, cigarettát szabadon lehetett előtte hagyni, sőt még a hamutartókból is csak ismételt felszólításra távolította el a szivarvégeket. A szandékos tévedéssel összegyűrt és papirkosárba dobott százezer koronást kivasalva tette vissza a gazdája asztalára.

A bankár el volt ragadtatva és két hónap múlva olyan gyakornokot vett fel, akinek négy évi börtöngyakorlata volt. Mintahivatalnoknak bizonyult és becsületességben még Jánost is lepipálta. A bankár, ha elment az íróasztala mellett, mindig kénytelen volt lábujjhegyen járni, mert ha az ifju ur észrevette, nem eresztette el addig, míg mind a két kezét meg nem csókolta.

— Uram, — hálálkodott könnyelábadt szemmel, — ez a legkevesebb, amivel a megváltónak tartozunk.

A bankár boldog volt, hogy a gyakorlat ilyen egyszerűen igazolta az elméletet és csak az *embarras de richesse* okozott neki kellemetlen órákat. Hire futamodván a humanizmusának, minden börtönviselt gentleman nála akart elhelyezkedni és a becsületes János alig győzte a sok

csirkefogót kidobálni. Utoljára már csak kiszolgált fegyenceket bocsátott a gazdája elé, aki aztán ravasz kereszkdésekkel válogatta ki azok közül, hogy kinek nyomja legtöbb a lelkét.

Sikerült is könyvelőnek olyan uri embert csipni, akit először a gimnáziumból csaptak ki bizonyítványhamisítás miatt, aztán az egyetemről indexhamisítás miatt és ötször csuktak be váltóhamisítás miatt.

Mindaddig ez tartotta a rekordot, míg pénztárosnak két sikkasztó nem jelentkezett, egy piros-orru férfi, meg egy galambhaju öreg ur.

— Tíz évet ültem az árvakassza elsikkasztása miatt, — gombolta ki az írásait a piros orru.

— Ez megfelelne, — bólintott a bankár és odafordult a galambhaj tulajdonosához. — Hát ön?

— Tíz év az árvakassza elsikkasztása miatt, — szedte elő az is az írásait.

— Fatális véletlen. — Hát most mit csináljak? — Én gyujtogatásért is be voltam csukva, — düllesztette ki a mellét a piros orru.

— Van róla írása?

— Erről nincs, — hökkent meg az első árvakassza.

Most aztán a galambhaj nyomult előtérbe. — Irással tudom igazolni, hogy gyilkosság miatt is perbe fogtak és csak bizonyítékok hiánya miatt mentettek fel.

— Itt az irás?

— Holnap hozom.

— Jó. Mihelyt igazolja magát, mindjárt elfogalhatja az állását.

Másnap bevonult és hozzáfogható pénztáros még nem látott bankház. Nem volt ideges, nem volt goromba, nem ismert fáradságot, az esze úgy fogott, mint a borotva és a becsületessége